

tam ad risum et indignationem in dies et horas variabilis sit. Exprobat id inter cæteros in poemate cui titulus *Résignation*, JOUNGUS Voltairio, ejusque scripta miseris ac putidis scatere contradictionibus, demonstravit auctor libri, *Les Erreurs de Voltaire*, cuius translatio in nostram vernaculam an 1768. emanavit, ut Germanie etiam caveretur a pestilenta scriptoris fallacissimi æque ac exitiosissimi. Plures hujus generis scriptores incredulos ceu fere lunaticos expingit SCHERLOKII. Quin ausim dicere, affirmari de omnibus ex vero posse, quod GIBSONIUS in littera pastorali narrat de quodam novitatum ac errorum simili architecto, qui suis amicis ingenue declaraverat, se, si videret sententias suas ubique receptas, inter primos fore, qui illis iterum de novo contradiceret.

II. Idem spiritus vertiginis dudum exagitavit ROUSSEAUVUM, qui quidem in suo Emilio majestatem S. Scripturæ, sanctitatem Evangelii, Christi divinitatem tantopere commendat, ut stupore attonitus exclamat : quam ineffabilis Dei-Hominis inter homines degentis integritas , mansuetudo et demissio ! quæ docentis amoenitas ac sublimitas ! quæ loquentis ac respondentis sapientia et profunditas ! quæ patientis tolerantia, et fortitudo morientis ! profecto si mors et vita SOCRATIS sibi venenum porridenti benedicentis, mors et vita sapientis erat ; mors et vita Christi inter atrocissima tormenta pro suis crucifixoribus Patrem exorantis , mors et vita Dei est. Jam vero quid aliud a Rousseauvio exspectes, quam Christianæ legis tam ipsi sacrosanctæ ac divinæ professionem, atque ad eamdem ab aliis emittendam adhortationem; quam Christi et Evangelii summam venerationem, scriptorum vero suorum reprobationem, et scandalorum, quies Christi Religionem opplevit, depreciationm? sed ludio est vaserrimus ac miserrimus, siquidem continuo subdat: nihilominus Evangelium plurima continet incredibilia, quæ rationi adversantur, et quæ, ut prudens quis aut intelligat, aut credat, impossibile est.

III. VOLTAIRII genium et ingenium vivis coloribus adumbravit auctor Helvetus in Libro, *les oracles des nouveaux Philosophes*, his verbis : petis a me, ut tibi D. VOLTAIRIUM tanquam in imagine ostendam : nam eum tibi scriptis tantummodo notum esse dicis? Evidem auctorem nosse, non parvi momenti est. Faciam et hominem te nosse, et qualis mihi videtur, auctorem. Mediocrem staturam exedit corpore : dedit ei natura bilem torridam, maciem et ossa, vultum asperum, exesum, servidum, vibrantes et malignos oculos. Qui ex ejus scriptis emicant, igniculus gestu et habitu prodit. Lubrico et acri obtutu, sermonis præcipiti torrente ingenii concitati aestum, ac ferme fuorem reciprocata. Tantus ingenii fervor valetudinem hominis, ut acies vaginam rodit. Festivus, jocularis indole, per artem ac speciemen gravis, sine animo bonus, sine justa mora sapiens, sine amicitia blandus, suos, quibuscum agit, facile mulcet ac negligit. Mane Aristarchum præfert, futurus sub noctem Diogenes. Virorum Principum magnitudinem miratur, viros contemnit. Suaviter ac blande cum suis æqualibus, composito ad normam supercilium, agit. Cum te aggreditur, initio urbanos sales, mox remissum ac frigentem animum adhibet, cum tui contemptu et ludibrio sub finem abiaturus. Procerum aulas fastidit et amat. Tenero, sed nulli rei devoto sensu molles voluptates captat et respuit, cupide prensat obvias, quæsitas nauseat. Scientiis et ratione pollet, ignarus principiorum scientiæ , et ratiocinii vicissitudines non habet, sed patitur, ut amentes intervalla lucida. Agilis et

irrequietus mente, sed animo improbus per universum circumagit universi contemptore animo. Novit doctrinam morum, et admirabili solertia describit et negligit. Celebrat ardenter inhiat, sed magis nummos captat : nativo studio urget ad indulgendum genio : pro nummis sedet, vigilat, scribit, nummorum siti ac fame æstuat. Talem hominem vidi. Jam auctorem inspicere :

Poeta natus est : versiculos non elaborat, sed ubertim ac temero lusu profundit. Sunt tamen ejus versus ingeniosi, faciles, festivi, nitidi ; et historiam bene scribebat, si veritatem amare posset. Baylum vituperat et excusat; hujus scriptoris sectator, discipulus, lector, scriptor est. Dixitaliquis, scriptorem, si velit omni affectu et præjudicatis opinionibus vacuum opus edere, nullius Religionis, nullius regionis et patriæ esse debere. Homo noster his dotibus apprime valet. Nemo eum ex suis scriptis natione gallum esse judicet. Uti senex laudator temporis acti, ita Voltaire non nisi absentia, peregrina laudat, quidquid patrium aspernatur. De cultu Religionis notum est, quod nullam habeat; litterarum, que sunt nostri temporis, sat dives est: Politicus, Physicus, Geometra est, si velit; sed hæret in cortice, non tangit nucleus. Delicatum habet sine dubio ac fertile ingenium, quo flores tantum et elegantias carpit. Satyram non bene invenit, male adhibet, bene scribit. In unaquaque re singularis videri vult et est; nullius studii, nullius rei medium tenet.

Hanc vero laudum VOLTAIRII exactissimam epitomen qui legit, num mirari sat possit, esse his temporibus complures, probos cæteroquin, litteratos, criticos, qualesque et videri et esse reipsa volunt, peracutos homines, qui infami huic idolo genua flectant, non sine magno dignitatis sue probro, et cum non minore aliorum offensa, unum unum Voltairium in ore et in manibus tum habeant ipsi, tum alios etiam habere velint?

SECTIO IV.

ARGUMENTA THEISTARUM TOTIDEM SOPHISMATA VETERUM HÆRETI-CORUM ET GENTILIUM PHILOSOPHORUM AB ANTIQUIS PATRIBUS ET APOLOGETIS DUDUM EXPLOSA.

§ I. PRÆCOGNITA.

Putida esse Theistarum scripta, atque multiplici ex capite omni auctoritate destitui, claret ex proxime dictis. Magis etiam probrosa, quin et pestilentiissima inde dignoscuntur, quod extritas dudum ex illustrato terrarum orbe insanias et futilis querelas iterato obrudant, cum præter antiquissimam cramben veterum Haereticorum et Gentilium Sophistarum vix quidquam novi contineant. Enimvero recoquunt ad nauseam pestes fere omnes, quas in veram Religionem dudum evomere CELSUS Epicureus, PORPHYRIUS Platonicus, JULIANUS Apostata, Materialistæ, Fatalistæ, Marcionitæ, Manichæi,

Priscillianistæ, et qui sunt hujus furfuris quisquiliæ ac portenta. Horum impietatem primis jam séculis represserunt Sancti Patres et Christiani Apologetæ, ac quidem ipsimet ex idolatriæ tenebris ad Evangelii lucem converti, Justinus, Irenæus, Pantenus, Clemens Alexandrinus, Athenagoras, Tertullianus, Origenes, Minutius Felix, Arnobius, Lactantius... Lubet hic duntaxat exhibere summatim veterum ac recentiorum incredulorum pestiferae conspirationem, ut probrum sit majus Theistarum, quod ceu philosophi sapientes insipientissimorum hominum sint plagiarii.

§ II. THEMATA.

I. Quæ contra Deum et Dei verbum ogganiunt hodierni increduli, ex antiquitatis qua Ethnicæ, qua Hæreticæ lacunis hauserunt.

PROBATIO. 1º. Miserrimum [EPICURI] de Deo ratiocinium quis sanæ mentis homo non detestatur: vel non vult mundum a malis liberare, et sic non est sanctus; vel non potest, et sic non est omnipotens; vel non scit, et sic non est omniscius? Hoc vero recoxit VOLTAIRE in suo Dictionario Philosophico pag. 52. En quam gloriosus Epicuri discipulus celebris ille Magister Theistarum!

2º. Fæx omnis seu Epicuri seu Marcionis ægre ferebat Deum providum, VELLEIO Epicureo apud Tullium L. de Nat. Deor. sic expostulante: « impo-suisti in cervicibus nostris semipernum Dominum, quem dies et noctes timeremus: quis enim non timeat omnia providentem et cogitantem et animadvententem, et omnia ad se pertinere putantem, curiosum et plenum negotii Deum? » Theistæ numquid melius de Deo sentiunt? de naturali Providentia ambigue plerique edisserunt, supernaturalem abnegant omnes. Epicuri Lactantius, Marcionis Tertullianus; et sic uterque Theistarum inanias exposit.

3º. Si quando Sancti Patres et Christiani Apologetæ Dei attributa ad humanae intelligentiæ captum ex perfectionibus creatis arguebant; ad convicia conversi sunt veteres hæretici iisdem exprobrantes: numquid eodem ratiocinii genere Manichæi e malis hujus mundi Deum malum ceu principium omnis mali inferebant? Idem inter incredulos præstítit MENDELSONIUS in libro de Evidentia in Metaphysicis scientiis. Stupor! nonne enim in his præmittitur unitas veri Dei ceu indubitate; et nonnisi depuratæ ab omni imperfectione creata perfectiones Deo attribuunt?

4º. Negant veteres ac recentiores hæretici, posse Deum concedere, aut saltem ullibi concessisse Præsulibus Ecclesiae potestatem in conscientias hominum. ROUSSEAU ipsius etiam Dei (quamvis supremus quarumvis nostrarum actionum etiam intimarum Dominus sit) auctoritatem in conscientias non obscure denegat.

5º. Usque ad SPINOZAM (si excipias ejus in plerisque magistrum HOBESIUM) nemo sanus dubitavit de antiquitate Pentateuchi; hanc vero calumniam adoptavit ex quibusdam vanissimis olim hereticis, præsertim Ptolomæo et Nazareis apud S. Epiphanius. Imo pernegrant hodiecum Theistæ omnium SS. Scripturarum divinitatem, itidem imitati Cerinthianos et Ebionitas, qui Evangelia Marci, Lucæ et Joannis, Acta Apostolorum, et Epistolas Pauli;

Severianos, qui Paulum et Actus Apostolicos; Marcionitas, qui Matthæi, Marci et Lucæ Evangelia, Epistolas ad Timotheum, Titum et Hebreos; Manichæos, qui Actus Apostolorum et Vetus Testamentum, ceu libros a malo spiritu conscriptos; Nicolaitas ac Gnosticos, qui Davidis Psalmos ceu humanas cantilenas aspernabantur. Ecce hi? nempe Christiani judaizantes, Paulum, quem adeo legis apostamat compellabant, ferre haud poterant ob negatam vim legalium; minus etiam Acta Apostolorum, in quibus et ipsi et patres ipsorum tot tantorumque criminum rei accusabantur. Severianos eo deduxit necessitas abstinendi a nonnullis rebus adiaphoris. Manichæos præter alia textus quidam egerint præcipites, quod cum serie historica non satis congruerent. Ecce autem illi, scilicet Theistæ? Nimurum damnat Scriptura sacra effrenem Theistarum sentiendi vivendique licentiam.

6º. Theistæ cum EDELMANNO jam Scripturæ stylum arroducti; sed cum incredulis grammaticis, quos solide confutauit viri in sacra æque ac profana litteratura summi, Gregorius Naz. et Augustinus, quin et gentilis LONGINUS quidam in libro, de sublimi genere dicendi. Jam fabulas, mendacia et contradictiones eidem affingunt; sed cum Marcionitis et Manichæis, quibus, præcipue ADIMANTO, integrum librum opposuit S. AUGUSTINUS, et geminum deinde adversario Legis et Prophetarum. Jam gratie defectum, fatum et personarum acceptancem eidem exprobrant; sed cum Ethnicis et Pelagianis, quos S. ATHANASIUS L. de Incarn., S. AUGUSTINUS L. II. ad Bonif. et Epist. 49. S. CHRYSOSTOMUS L. ad scandala affectos, validissime represserunt. Jam vero turpes etiam amores carpunt, præsertim in Cantico Canticorum; sed cum iis hæreticis, quos THEODORETUS Pref. in Cant. et PHILASTRIUS her. 131. referunt, et a quorum blasphemis Origenes, Cyprianus, Basilius, Eusebius, uterque Gregorius, Diodorus, Chrysostomus et alii Salomonis Canticum egregie vindicarunt.

II. Suam adversus Christum et Ecclesiam Christi rebellionem hodierni increduli resuscitarunt ex protrita dudum antiquorum incredulitate.

PROBATIO. 1º. EDELMANNUS uti Mosen, ita Christum ceu impostorem blasphemat; verum hoc CELSI pervetustum erat convicium ab Origene exhibatum; mitius tamen in homine ethnico, quam in Theista Christiani nominis deprædatore; verum a PETRO ARETINO hanc didicit blasphemiam, qui Seculi XVI. scriptor ab obscoena et mordaci poesi famosus, auctor creditur detestandi Libri, de tribus Impostoribus, apud Marin. Marsennum, et Theoph. Spizelium.

2º. Theistæ omnes Christum ceu Legislatorem, vitæ et fidei Magistrum aspernantur, videlicet cum impiis illis hominibus, qui ævo S. AUGUSTINI (Enarr. II. in Ps. 31.) dicebant: « quid mihi præcepturus est Christus? ut bene vivam? jam bene vivo; quid mihi necessarius est Christus? » quos vero S. Doctor ceu omnium vitiorum mancipia exagitat. Apostolos fere pro seductoribus habent Theistæ; sed quam est antiqua crambe ista, de qua jamdu[m] Apostolus meminit 2. Corinth. XII. 16... « Sed esto; ego vos non gravavi; sed cum essem astutus, dolo vos cepi? Numquid per aliquem eorum. quos misi ad vos, circumveni vos?... Numquid Titus vos circumvenit? nonne eodem spiritu ambulavimus, nonne iisdem vestigiis? »

3º. Genealogiam Christi descriptam a Matthæo et Luca contradictionis arguant Theistæ, et cum indignatione rejiciunt. Id ipsum et fors tolerabilius fecere Manichæi; sed quorum argutiae pridem a sanctis Patribus et doctissimis interpretibus dissipatae sunt.

4º. ROUSSEAU adeo conspirat cum Phariseis prætendens, miracula Christi ex doctrina esse probanda, non contra. Nam et illos exceccaverat invidia, ut cum cæcum natum Christus sanasset in die sabbati, doctrinam sue Legis obtenderent contrariam, ex qua tamen de miraculis sit dijudicandum.

5º. Improperant Theistæ, quod secta Christianorum sua initia debeat hominibus duntaxat plebeis, ignobilibus et indoctis. Sed JULIANI Apostatae hæc sunt dictoria; quam putida, docet S. AUGUSTINUS, cui pro invictissimo Religionis Christianæ argumento est, Religionem tam arduam a duodecim piscatoribus universo orbi persuasam esse; quam falsa, tradit EUSEBIUS, qui viros nobilissimos et illustrissimas feminas recenset plurimas Christi sequaces ævo jamdum Apostolico; de quibus vide Diss. VII. Sect. V.

6º. Theistæ, ut suos hinc inde errores emolliant, ad fucum faciendum imperitis, nonnulla de Christiana Morali iisdem illinere solent. Et quos duces hac in perfidia sectantur Theistæ? præsertim Stoicos.

7º. Ut Christianam Religionem proscindant liberius, Christianorum vitia et plurima et maxima oggerunt increduli. Idipsum paganis soleme fuit, prout exhibet TERTULLIANI Apologeticus C. I. ejusdemque Liber de uxore.

8º. Increduli Christianis exprobant suam in fide, in moribus, in ritibus, et in officiis quibusvis simplicitatem, abjectionem, superstitionem, et nescio quæ probra homine indignissima; ac ipsam Religionem Christianam cum suo VOLTAIRIO criminantur ceu causam bellorum et seditionem. Et quænam illa Ethnicorum adversus primos Christi asseclas maledicentia? Theisticæ simillima: apud vos (inquietabant infideles ad Christi fideles) nec est honos Cæsareæ majestatis, nec est sacrificium pro Imperatore, sed nonnisi despiciens ac deriso tanti nominis tantæque dignitatis: conventus vestri periculosi, seditionis, flagitiosi sunt: mores et vita vestra adeo non proficia statui ac Reipublicæ, ut sit potius maxime prejudiciosa. Audiant igitur ac sibi capiant dicta et responsa primorum fidelium tum veteres ethnici, tum ho-diegni increduli: verum dicitis (aiebant illi) quod Imperatorem non appellamus Deum, tum ne mentiamur, tum ne illudamus, quod ipsum vestra ad triumphantem Cæsarem solita acclamatio (memento, quod homo sis,) ratum habet; sed eum ceu summum inter mortales Principes, et in eo concessam a Deo supremam testatem veneramur. Evidem nec vitulos aut hircos, nec vestris Diis vñmolamus pro salute Imperatoris; sed unius et veri Dei gratiam, elevatis ad cœlum manibus atque inter lacrymas et ex corde, imploramus pro Cœlo. Cœtus nostri, hoc sui habent initium, medium et finem, preicationem pro Imperatore, perceptionem verbi divini, participationem mysteriorum Dei, fraternalm charitatem et correctionem, collectionem et dispensationem eleemosynarum. Sane si nobis, uti vobis, libitum foret aut licitum, convenire ad vanitatem, ad insanas, ad impudicitias, ad crudelitates; numquid aperta nobis prostarent vestra stadia, spectacula et amphitheatra, quibus ne unus vel semel visus interesse Christianus?

Plura de his suppeditant primi Apologetæ, quos vide. Illam vero næmiam VOLTAIRII, qua veram Religionem seditionum et bellorum ream facit (quan-

tumvis per annos mille et ultra intemerata steterit Christi fides et Religio, quin tabule historiarum hanc ei labem aspergerent) Cl. NONNOTTE in libro cit., uti cæteras Voltairii aberrationes, festive explosit.

9º. Denique inter cætera fidei dogmata Deum crucifixum et resurrectionem mortuorum exsiblant increduli. Atque hæc ipsa erant paganorum elisa dudum argumenta contra SS. Martyrum constantiam, quis exprobarunt vitæ profusionem propter Deum, qui sit in cruce atque inter latrones mortuus; et ex spe resurrectionis, que par sit stultitia, uti refert TERTULLIANUS in Libro, de Resurrectione carnis. Eadem veteres hæretici, Basiliani, Gnostici et Valentiniani contra martyrium pro Christo objecerunt; de quo vide TERTULLIANI Scorpiaenum, et utrinque solidissima SS. Martyrum responsa ad hæc gentilium ac hæreticorum improperia.

III. Arma, quæ Naturalistæ pro humana ratione contra fidem divinam decertant, ex castris veterum impiorum surripuerunt.

PROBATIO. 1º. Hæretici veteres et recentiores sacram Scripturam deprædicant velut certissimam in omnibus apertissimamque vel per se, vel per spiritum privatum. Naturalistæ prætendunt, Scripturam sacram, si qua detur, omnibus et in omnibus clarissimam esse debere; veluti lex naturalis sit omnibus evidentissima per solum lumen rationis. Atque huic se certamini immiscuit cum primis BAYLE, non autem alio fine, quam ut orthodoxorum et heterodoxorum litigantium parte utraque condemnata damnatum suum ipse pyrrhonismum pro Religione inveheret. Verum nonne Scriptura sacra spiritu privato intellecta (fatente Lutherò) liber est omnium hæreticorum? et nonne ratio sibi relata errorum omnium magistra extitit, maxime in negotio Religionis?

2º. Concepimus cum hæresi MANETIS jacuit error Manichæorum (credendum esse nihil, nisi quod ratio demonstrat) quippe confossus a S. AUGUSTINO in Libro, de utilitate credendi; sed resuscitatus a Naturalistis reviviscit in eo, quod sola ratio sit regula et credendorum et agendorum. Suppetias, quas submisit JOANN. CLERICUS injuriosus in S. Augustinum, ac si is in errorem contrarium prolapsus omnem in Religione usum rationis eliminasset, nervose concisas invenient Theiste apud Cl. MURATORIUM de ingen. moderat. L. I. c. 5.

3º. Contendunt Theistæ, ut omnes Revelationis hostes, posse et legis naturalis omnia præcepta, et Religionis officia omnia exacte cognosci sola ratione naturali, ac proinde inutilem esse Revelationem. Respondet S. AUGUSTINUS (Enarr. in Psal. XXXI.) sic disputasse ethnicos adversus Christianos: « invenio multos, ait, propterea nolle fieri Christianos, quia quasi sufficient sibi de bona vita sua dicentes: nullum homicidium, nullum furtum, nullam rapinam facio, res alienas non concupisco, nullo adulterio contaminor: nam inveniatur in vita mea aliquid, quod reprehendatur; et qui reprehenderit, faciat Christianum. »

4º. Ut ab omni Revelatione divina se exonerent increduli, dubiis dubia superimponunt, ac innumeris questionibus sanctæ fidei athletas intricare student. Idipsum paganis familiare, atque veterum hæreticorum effugium erat; sed (cum nihil roboris et nihil laudis habeat) quam pueris solemne

est, tam inficetum viris esse debet, quorum inertiam, pervicaciam, arrogantium, insipientiam, simulque dissidentiam cause et malignitatem animi id genus argumenti manifestat.

5º. Rousseau his utitur armis contra divinam Revelationem : Deus pater est universorum; ergo etiam universalis esse debet ejus Revelatio, quæ tamen paucissimis innotuit, quamvis ad salutem necessaria : Deus justissimus judex est; ergo condemnare non potest eos, qui Revelationem absque propria culpa ignorarunt. Hæc Rousseau cum suis commilitonibus surripuit ex JULIANO, Apostata, apud S. Cyrillum.

6º. VOLTAIRE, *Histoire générale*, c. 3. summopere extollit Sinenses, Indos et Quackeros; item Socratis, Platonis, Aristidis, Titi, Trajani, M. Aurelii et Juliani virtutes tanquam cœlorum regno dignas, et sanctissimorum hominum meritis pares; sed de Christo, de primis Christianis, ac de summis etiam Imperatoribus Christi cultoribus, Constantino M. et Carolo M. non nisi fanatica et barbara memorat. Sic quippe factionis Pelagianæ dux Julianus dudum desævit, gentilium virtutes prædicando ceu veras, nec exigua, nec infrequentes, quin, Augustino teste, meritorias vite æternæ; Catholicos omnes Manichæismi, et gravissimorum criminum Sacerdotium aequæ ac Imperium orthodoxum insimulando.

7º. Inconditus perstrepit clamor omnium Theistarum contra Revelationem de poenarum æternitate, ut quæ a recta ratione penitus abhorreat. Verum personuit hic strepitus a tuba stentorea gentilium Sophistarum et veterum Origenistarum, quorum rebellioni contra vocem et sententiam æterni Numinis pridem oppilavit os vindictæ antiquitas, nempe Justinus, Athenagoras, Cyrillus Hieros., Augustinus, Origenes super Cantica, Tertullianus, Theophilus Antioch., Lactantius.

§ III. COROLLARIA.

Vere ergo impii sunt et abominatione digni, quicumque Religionem Jesu Christi vel dictis vel scriptis lacescant, atque ex animis fidelium fidem tam evidenter divinam evellere conantur, nullo alio nisi fundamento, quam meritis sophismatis vanisque subtilitatibus ex paganorum ac hæreticorum veterum armamentario depromptis : fidem, cuius principia sunt insuperabilia, et omni ex parte certissima, ut ne unam quidem christianam veritatem simul omnes increduli (etsi sœpe provocati) in hunc diem potuerint demonstrare falsam : fidem, cui nullum omnino argumentum aut difficultatem hactenus opposuerint omnes increduli, quod non millies solutum fuerit ac refutatum a veteribus et recentioribus Apologetis : fidem, cuius professores, ex ipsa incredulorum confessione, nullum unquam periculum subeant, sive de præsenti, sive de futuro : fidem, cuius principia et præscripta secutum neminem unquam poeniteat; eum ab hominum memoria non sit exauditum, Christianum in extremo vite articulo suam Religionem abjurasse; certa vero experientia edocuerit, incredulos, alias spiritus fortes, hoc in agone non semel impietatis arma projecisse, vietasque veritati Christianæ manus dedisse. Hæc qui rite ponderat, mente captus sit, necessum est, ni vel securum se præstet a contagione hujus temporis, vel pestem jam haustum non illoco evomat.

DISSERTATIO XI.

IRRELIGIONIS THEISTICÆ VERÆ CAUSE, ET PRAESIDIA CONTRA ILLAM.

SECTIO I.

QUÆ NON SINT VERÆ CAUSÆ IRRELIGIONIS THEISTICÆ HODIEDUM
GRASSANTIS.

§ I. PRÆCOGNITA.

Exurgunt novi in dies CELSI et JULIANI, qui Jesu Christi divinitati palam obstrepunt, oraculorum de ipso editorum majestatem arrodat, miraculorum de ipso testantium veritatem explodunt, doctrinæ ejus veritatem ac sanctitatem sugillant, totique tam venerande Religioni excidium minitantur. Undenam hujus incendi tot myriadum SS. Martyrum cruore dudum extincti feralis flamma? Sunt, qui in suam matrem minus pii Ecclesiæ abusus: sunt, qui erga Theologos orthodoxos parum æqui lites scholasticas: sunt, qui tam imperite, quam maligne Philosophiam adeo eclecticam faces huic incendio subministrare volunt. Inutiles Scholarum rixas, aiunt, exceptit animorum exacerbatio, desperatio pacis, et frigidissimus indifferentismus. Abusus, qui Ecclesiam in dies deturpant magis, petra scandali sunt et offensio Theistarum ineluctabilis, nisi per Synodus generalem mox fiat omnium tum controversiarum suprema decisio, tum abusuum extrema inter Catholicos abolitio. Tandem ingemiscunt boni omnes, quod novæ et eclecticæ Philosophiæ genuinus sit partus infelix Naturalismus. Has vero querelas cordati omnes orthodoxi commiseratione ac indignatione dignas esse censem in viris, qui Theistarum patroni, potius quam Ecclesiæ, quæ verae cause non sunt, Theistarum rebellionem adscribant; velut in hoc ingeniosi, ut S. Romanæ Ecclesiæ Magistræ ac Matri nostræ labem aliam ex alia afflicant, indeque ceu rugis et maculis plenam spernant Ecclesiam, uti Herodes Christum.